

2012-01-16

Dnr 43-2011:2170

Gävle kommun

Rektorn vid Ludvigsbergsskolan

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Ludvigsbergsskolan
i Gävle kommun

Tillsyn av Ludvigsbergsskolan

Helhetsbedömning

Skolinspektionen genomför tillsyn i Gävle under hösten 2011 – våren 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Ludvigsbergsskolan besöktes den 14 och 15 december 2011.

Rektorn för Ludvigsbergsskolan är också ansvarig för Alborgaskolan F-3, Forsbacka skola F-6, Hagaströms skola F-6 och Sofiedalsskolan F-9. Ett ansvarsområde av denna storlek ställer höga krav på rektors ledarskap. Det krävs också fungerande rutiner för hur återkoppling och uppföljning av det som delegeras ska genomföras.

Rektorn har delegerat skolans pedagogiska verksamhet till en av de biträdande rektorerna. Tillsynen visar att rektorn tar ett övergripande ansvar som pedagogisk ledare och chef för verksamheterna och verkar för att utbildningen utvecklas. De biträdande rektorerna har en god kännedom om verksamheten och rutiner finns också för återkoppling till rektorn.

Ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivs under medverkan av lärare, övrig personal och elever och skolledningen ser gemensamt till att utbildningen följs upp på en övergripande skolnivå. Måluppfyllelsen följs upp i alla ämnen i årskurs 2, 3 och 5. Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning. Lärarna samverkar i arbetslagen för att ge överblick och sammanhang och eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer.

Skolan redovisar trots detta en stor andel elever som inte når målen i alla ämnen. De kunskapsresultat som sammanställts för 2010 visar låga resultat. 2011 är resultaten dock bättre. Trots att skolan kan redovisa förbättrade resultat är det angeläget att måluppfyllelsen fortsätter att öka.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på flera områden som Gävle kommun och rektorn för Ludvigsbergsskolan måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Det finns brister i det särskilda stöd som erbjuds, till exempel erbjuds inte särskilt stöd i alla ämnen. Åtgärdsprogram skrivs för de elever som riskerar att inte uppnå målen framför allt i svenska och matematik. I viss mån skrivs det också åtgärdsprogram för de elever som inte når målen i engelska. Det skrivs inga åtgärdsprogram för de elever som riskerar att inte nå målen i något annat ämne. De åtgärdsprogram som skrivs uppfyller författningarnas

krav, men det finns oklarheter i rektors delegation om vem som ska besluta om åtgärdsprogram och när de ska skrivas.

Det bedrivs ett systematiskt värdegrundsarbete på skolan. Skolinspektionens elevenkät, intervjuer med elever och inspektörernas egna observationer i verksamheten visar på en miljö som är trygg och där eleverna trivs.

Skolan har ett trygghetsteam som arbetar med akuta insatser mot kränkande behandling och det finns även en plan mot diskriminering och kränkande behandling "Likabehandlingsplan", som upprättas årligen. Tillsynen visar dock att det finns vissa brister i planen för det målinriktade arbetet för att motverka kränkande behandling. Planen saknar rutiner för när en vuxen kränker en elev. Det finns också oklarheter kring rutinerna för när personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling anmäler detta till rektor.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på flera områden som Gävle kommun och rektorn för Ludvigdalsskolan måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse.

Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Ludvigsbergsskolan i Gävle kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till.

En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken *Skäl för beslut*.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Gävle kommun att senast den **16 april 2012** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Eleverna ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med grundläggande värden och inflytande.

I detta ingår att:

- Se till att utformningen av inflytandet anges i planeringen av verksamheten och skolan har en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad (1 kap. 10 §, 4 kap. 14 § första stycket Skollagen, Lgr 11 avsnitt 2.3, Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande).
- Se till att eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och hålls informerade i frågor som rör dem (4 kap. 9 § skollagen samt Lgr 11 avsnitt 2.3, Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande och avsnitt 2.8 Rektorns ansvar).

Trygghet och en god miljö i övrigt

Vid skolenheten bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med trygghet och en god miljö.

I detta ingår att:

- Se till att skolan har tydliga rutiner för att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling anmäler detta till rektor (6 kap. 10 § första stycket skollagen).
- Se till det finns en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp (6 kap. 8 § skollagen).

Särskilt stöd

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

När det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Se till att särskilt stöd ges i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till (3 kap. 8 § tredje stycket och 10 § skollagen).
- Se till att rektorn fattar beslut om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas (3 kap. 9 § skollagen).

Avstående från ingripande

Vid tillsynen har även konstaterats brister för vilka Skolinspektionen avstår från ingripande i enlighet med 26 kap. 12 § skollagen. När det gäller delegationsordningen för skolorna i Valbo, där Ludvigsbergsskolan ingår, har rektorn vidaredelegerat rätten att besluta om åtgärdsprogram respektive rätten att besluta om att inte utarbeta åtgärdsprogram, till biträdande rektorn. Enligt delegationsordningen får lärare besluta om "åtgärdsprogram, mindre ingripande insatser". Det finns enligt Skolinspektionen en otydlighet i vilka insatser som kan anses vara "mindre ingripande" och därför blir det inte helt tydligt vem som ska besluta om åtgärdsprogrammen, biträdande rektorn eller lärare. I anslutning till tillsynen har rektorn arbetat fram en ny delegationsordning där det tydligt framgår att det är biträdande rektorn som beslutar om åtgärdsprogram varför Skolinspektionen avstår från ett ingripande.

Skäl för beslut

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

På de nationella ämnesproven 2011 i årskurs 3 uppnådde enligt den nationella statistiken mellan 80 och 96 procent av eleverna kravnivån på de olika delproven i matematik. I svenska uppnådde mellan 82 och 99 procent av eleverna kravnivån i de olika delproven.

Enligt Ludvigsbergsskolans egna uppgifter för 2010 uppnådde 69 procent av eleverna i årskurs 5 de nationella målen i svenska och 79 procent uppnådde de nationella målen i matematik och engelska. Resultaten innebär en försämring från föregående år. Enligt skolans egna uppgifter för 2011 uppnådde 88 procent av eleverna i årskurs 5 målen i svenska och 86 procent uppnådde målen i engelska och matematik, vilket visar på en förbättring. Skolans sammanställning över måluppfyllelsen i samtliga ämnen för årskurs 5 visar att alla elever uppnått målen i bild, hem- och konsumentkunskap, musik och teknik. I övriga ämnen är det som mest fem procent av eleverna som inte uppnått målen i ett ämne. Engelska, svenska och matematik har lägst måluppfyllelse.

Det har tidigare på skolan varit lite fokus på resultat och resultatdiskussioner enligt skolledning och personal. Idag finns en ökad dialog mellan lärarna och biträdande rektor gör ofta besök i klasserna för att sedan diskutera undervisningen med lärarna. Måluppfyllelsen följs upp i årskurserna två, tre och fem i alla ämnen. Det görs olika mätningar under läsåret som ligger i ett så kallat årshjul, som all personal får vid läsårsstart tillsammans med arbetsplanen för året. Speciallärarna ansvarar för att diagnoserna i matematik och svenska genomförs i de olika årskurserna.

Resultat av värdegrundsarbetet

Det bedrivs ett systematiskt värdegrundsarbete på skolan. En kartläggning av elevernas upplevelse av trygghet genomförs varje termin och utifrån dessa kartläggningar genomförs åtgärder för att förbättra tryggheten i skolan. Skolinspektionens elevenkät, intervjuer med elever och inspektörernas egna observationer i verksamheten visar på en lärandemiljö som är trygg och där eleverna trivs.

Skolan har ett trygghetsteam som arbetar med akuta insatser mot kränkande behandling och det finns en plan mot diskriminering och kränkande behandling kallad "Likabehandlingsplan", som upprättas årligen. Planen uppfyller till stora delar kraven på en sådan plan, men där saknas rutiner för dokumentation

när en elev kränks av en vuxen.

Föreläggande:**Bedömningsområde: Grundläggande värden och inflytande****Bedömning:**

Eleverna ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen.

Motivering:

I skollagen och läroplanen regleras elevernas rätt till inflytande. Enligt skollagen ska barn och elever ges inflytande över utbildningen. Utformningen av inflytandet ska anges i samband med planeringen av verksamheten och anpassas efter elevernas ålder och mognad. I läroplanen anges bland annat att lärarna ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

I den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av inför tillsynen av Ludvigsbergsskolan (kvalitetsredovisning, lokala pedagogiska planeringar, m.m.) saknas redogörelse för utformningen av elevinflytandet. Det framgår inte heller hur skolan ska arbeta för att öka elevernas möjligheter till inflytande med stigande ålder och mognad. Av intervjuer med skolledning, lärare och elever samt vid verksamhetsbesök framkommer att elever i olika stor utsträckning kan påverka sin inlärningsituation och att det är mer sällan eleverna ges möjlighet att påverka innehåll och planering av undervisningen. Enligt Skolinspektionens elevenkät tycker 59 procent av eleverna att påståendet "I min skola är det bara lärarna som bestämmer hur vi ska arbeta på lektionerna" stämmer ganska bra och 13 procent tycker att det stämmer helt och hållet.

Mot bakgrund av ovanstående konstaterar Skolinspektionen att eleverna inte ges möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

1 kap. 10 §, 4 kap. 9, 14 §§ första stycket skollagen, Lgr 11 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Bedömningsområde: Trygghet och en god miljö i övrigt**Bedömning:**

Vid skolenheten bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Motivering:

Av skollagen framgår att det är huvudmannens ansvar att se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Skolan ska ha rutiner för att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling anmäler detta till rektor. Huvudmannen ska också se till att det varje år upprättas en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling.

Ludvigsbergsskolan har en plan mot kränkande behandling kallad "Likabehandlingsplan". Planen uppfyller till stora delar kraven på en sådan plan. Ludvigsbergsskolan har tagit fram rutiner för hur kränkningar ska rapporteras till rektor/biträdande rektor. Enligt dessa rutiner ska en anmälan ske så snart någon i skolan får kännedom om en eventuell kränkning. Lärarna uppger dock att rutinen inte är helt tydlig och att det inte är riktigt klart när och vad de ska rapportera. I planen finns heller inga rutiner beskrivna för när en vuxen kränker en elev.

Mot bakgrund av ovanstående konstaterar Skolinspektionen att det finns brister i det målinriktade arbetet för att motverka kränkande behandling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Gävle kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning:

6 kap. 8, 10 §§ skollagen

Bedömningsområde: Särskilt stöd**Bedömning:**

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

När det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas

Motivering:

Enligt skollagen ska det anmälas till rektor om det framkommer att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Rektor ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska sådant stöd ges till eleven. Av skollagen framgår vidare att åtgärdsprogram ska utarbetas för elev som ges särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammet ska beslutas av rektor eller till den som rektor delegerat detta till. Det finns hos personalen oklarheter kring åtgärdsprogram och när de ska skrivas.

Enligt skolans resultatsammanställningar finns det elever som inte når målen i andra ämnen än svenska och matematik. Enligt skolledning och lärare ges dock särskilt stöd huvudsakligen i ämnena svenska och matematik.

Skolinspektionen har tagit del av några av de åtgärdsprogram som utarbetats i Ludvigsbergsskolan och kan konstatera att de inte skrivs i alla ämnen där behov av särskilt stöd finns och inte heller där särskilt stöd har getts. Åtgärdsprogram skrivs främst inom ämnena engelska, matematik och svenska enligt rektor, biträdande rektor och lärare. De elever som inte når målen i svenska och matematik har åtgärdsprogram. Det skrivs inga åtgärdsprogram om någon elev inte når målen i något annat ämne, vilket också bekräftas av lärare och skolledning. Innan åtgärdsprogram skrivs utvärderas även undervisningen. Ansvarig för upprättandet av åtgärdsprogram av mindre ingripande insatser är klassläraren. De åtgärdsprogram som är skrivna utvärderas kontinuerligt.

Mot bakgrund av ovanstående konstaterar Skolinspektionen att det finns brister i skolans arbete med åtgärdsprogram och att eleverna inte får det stöd de behöver. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Gävle kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

3 kap. 8–10 §§ skollagen

Avstår från ingripande:**Bedömningsområde: Ledningsstruktur och organisering av utbildningen****Bedömning:**

Skolenhetens inre organisation samt ledningsstruktur överensstämmer inte med författningarna.

Motivering:

Enligt skollagen får rektorn uppdra åt en anställd eller en uppdragstagare att besluta i vissa frågor. Enligt samma lag ska det dock vara tydligt i vilka fall, och till vem, rektorn har överlåtit enskilda ledningsuppgifter eller beslutsbefogenheter. Vidare ska rektorn ha försäkrat sig om att den som uppgifter överlåts till har tillräcklig kompetens och erfarenhet.

När det gäller delegationsordningen för skolorna i Valbo, där Ludvigsbergs-skolan ingår, har rektorn vidaredelegerat rätten att besluta om åtgärdsprogram respektive rätten att besluta om att inte utarbeta åtgärdsprogram, till biträdande rektorn. Enligt delegationsordningen får lärare besluta om "åtgärdsprogram, mindre ingripande insatser". Det finns enligt Skolinspektionen en otydlighet i vilka insatser som kan anses vara "mindre ingripande" och därför blir det inte helt tydligt vem som ska besluta om åtgärdsprogrammen, biträdande rektorn eller lärare. I anslutning till tillsynen har rektorn arbetat fram en ny delegationsordning där det tydligt framgår att det är biträdande rektorn som beslutar om åtgärdsprogram.

När det gäller delegation av rektorns ledningsuppgifter och beslutsbefogenheter avstår Skolinspektionen från ett ingripande eftersom rektorn har arbetat fram en ny tydlig delegationsordning.

Författning:

2 kap. 10 § skollagen

Bakgrund

Beskrivning av Ludvigsbergsskolan

Ludvigsbergsskolan ligger nära de centrala delarna i Valbo. Skolan består av en stor huvudbyggnad och en mindre byggnad på skolgården. Skolan har ändamålsenliga undervisningslokaler och en stor skolgård för elevernas utevistelse. Skolan omfattar förskoleklass och årskurserna 1 - 6. Här finns 428 elever fördelade på sex arbetslag, som i sin tur är fördelade på två spår: förskoleklass – årskurs 4 och förskoleklass – årskurs 6. Arbetslagen har sin verksamhet i olika delar av skolan med egna entréer, vilket gör att skolan inte känns så stor. Ett arbetslag finns i den mindre byggnaden på skolgården. För varje spår ansvarar en spårledare, som ingår i skolans ledningsgrupp. Eleverna går i åldershomogena klasser. För ledningen av skolan ansvarar en rektor och två biträdande rektorer.

I ärendets slutliga handläggning har utredare Lars Wallinder deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Enhetschef

Siw Sjödin
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom

de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns

publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).